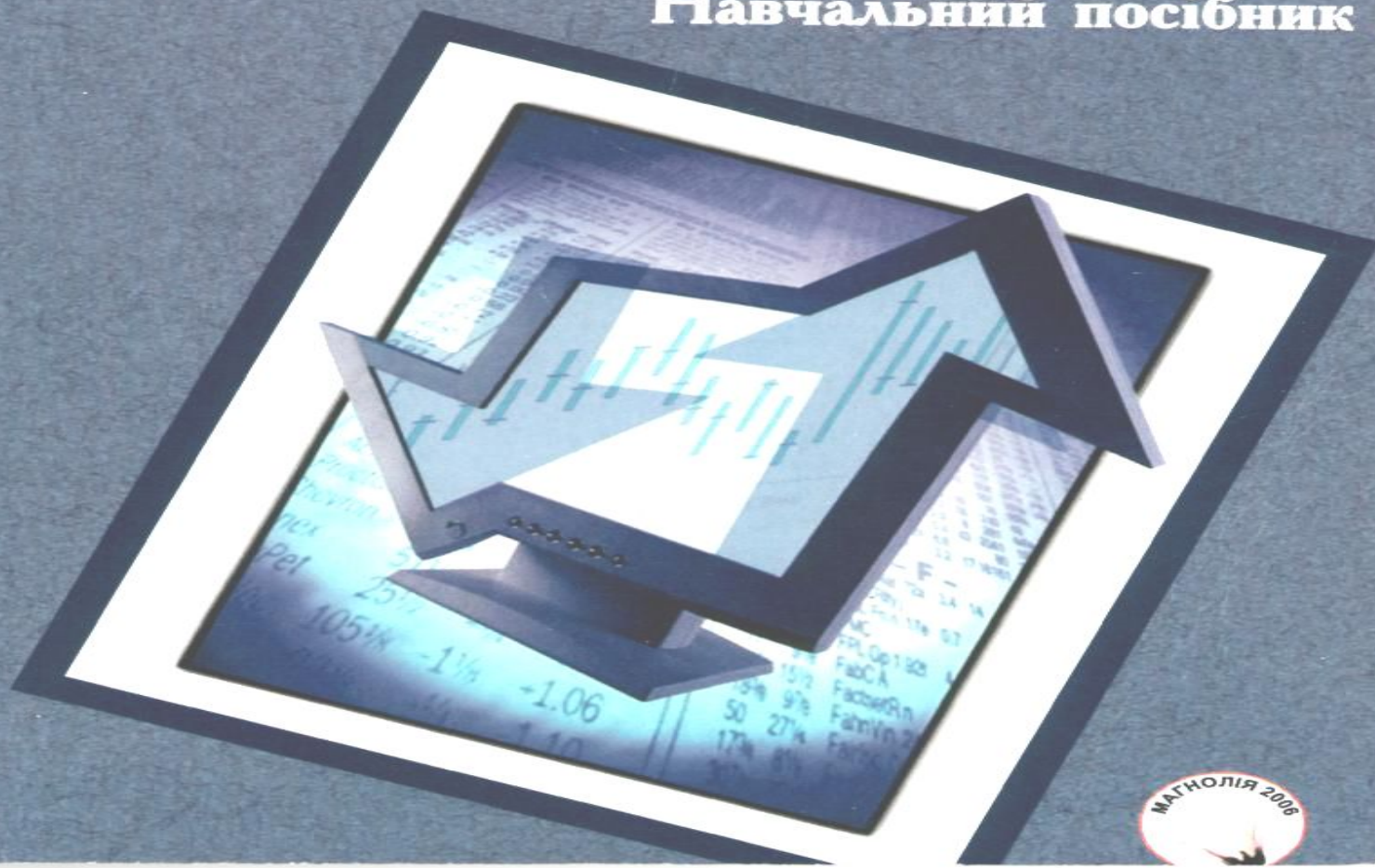

Біла О.Г.

Вища освіта в Україні

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Навчальний посібник

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1. Основні ознаки фінансової стабільності підприємств.
2. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.
3. Поглиблений факторний аналіз фінансового стану підприємства.

1. Основні ознаки фінансової стабільності підприємств

Фінансовій стабільності сприяють:

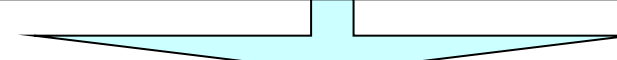
- ресурсна збалансованість плану соц.-ек. розвитку під-ва (бізнес-пл.);
- раціональне розміщення та ефективне використання власного і залученого капіталу;
- прибуткова діяльність підприєм-ва;
- оптимальність управлін-ких рішень;
- аналіз та оцінка фін. стану за даними фінансової звітності та обліку;
- вжиття заходів щодо зміцнення фінансового стану та стабілізації фінансово-господарської діяльності.

Фінансова стійкість

Характеризується наявністю власного капіталу в розмірі, достатньому для забезпечення фін. незалежності (більше 50 % валюти балансу).

Рентабельність (прибутковість)

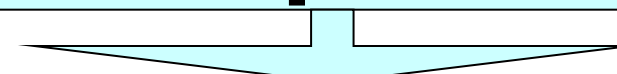
характеризує кінцевий результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

Платоспроможність

здатність підприємства своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. **Забезпечується перевищенням грошових надходжень над їх видатками.**

Кредитоспроможність

характеризує наявність у підприємства передумов для отримання кредиту і його **спроможність своєчасно повернути позичку** та сплатити % за користування нею.

Ліквідність

спроможність підприємства своєчасно сплачувати борги. **Забезпечується наявністю ліквідних активів**, які можуть бути використані на погашення боргів.

Ділова активність

характеризується ефективністю операційної, ін-ї та фін-ї діяльності підприємства. Оцінюється рентабельністю господарської діяльності, ефективністю управління активами, продажу, ліквідністю боргових зобов'язань і фін. стійкістю.

Важелі фін стаб

Важелі, що сприяють фінансовій стабільності

- 1 Дотримання балансу між виробничими фондами і джерелами їх формування на засадах фінансової стійкості та ліквідності;
- 2 Організація руху грошових потоків при якому досягається постійне перевищення грошових надходжень над їх видатками;
- 3 Використання не менше половини чистого прибутку на цілі економічного і соціального розвитку.

4

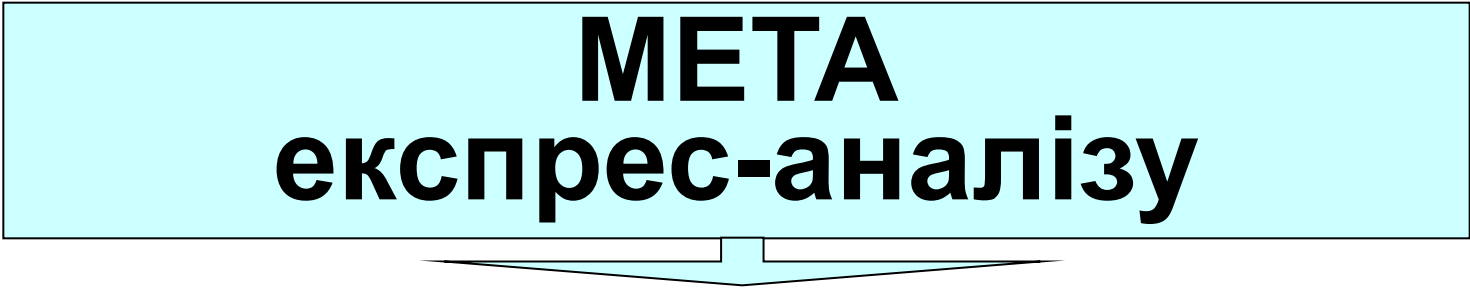
підвищення рентабельності активів (рівнозначно рентабельності сукупного капіталу, вкладеного в активи) за рахунок збільшення фондівіддачі активів і рентабельності обороту від реалізації продукції (товарів, послуг);

Мета аналізу фінансового стану

Дати об'єктивну оцінку фін. стану під-ва і розробити заходи для прийняття управлінських рішень щодо його зміцнення у наступному періоді і на перспективу.

2. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства

МЕТА експрес-аналізу

Швидка загальна оцінка фінансового стану на звітну дату у порівнянні з базовим і минулим періодами, виявлення змін та "вузьких" місць, і оперативного реагування на них.

Експрес-аналіз проводиться методом коефіцієнтів за показниками, які характеризують:

1. Забезпеченість підприємства власним капіталом;
2. Раціональність розміщення власного капіталу;
3. Величину і частку робочого капіталу;
4. Ефективність використання:
 - власного капіталу;
 - власного оборотного капіталу;
 - сукупного капіталу;
5. Фондовіддачу і рентабельність активів підприємства.

Послідовність експрес-аналізу:

1 підготовка звітних даних до аналізу (технічна перевірка правильності заповнення фін. звітності, приведення даних у порівняльний вигляд тощо);

2 визначення критеріїв і показників оцінки фінансового стану;

3 обчислення показників за період, який аналізується;

4 оцінка фінансового стану за показниками в динаміці;

5 розробка заходів та прийняття управлінських рішень

Основні показники фінансового стану підприємства

Коефіцієнт незалежності (K_n)

$$K_n = \frac{K_v}{K_c}, \quad H3 \geq 0,5$$

де K_v - власний капітал підприємства;

K_c - сукупний капітал підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості (Кфс)

$$K_{фс} = \frac{K_з + K_п}{K_в}, \quad H_3 \leq 1,0$$

де $K_з + K_п$ – сума позиченого та залученого капіталу;

Коефіцієнт маневрування (Км)

$$K_m = \frac{OK_v}{K_v}, \quad H3=0,4-0,6$$

де **OK_v** - величина власних оборотних коштів. Визначається як різниця між II розділом активу балансу і IV розділом пасиву балансу.

Коефіцієнт інвестування (Кі)

$$K_i = \frac{K_v}{A_n} \quad H3 \geq 1,0$$

де **A_n** – необоротні активи (I розділ активу балансу);

Коефіцієнт участі власних оборотних коштів у формуванні оборотних активів (К_у)

$$K_u = \frac{O_{Kv}}{A_o} \quad H3 \geq 0,5$$

де **A_o** – оборотні активи (II розділ активу балансу);

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)

$$K_{пл} = \frac{A_{л}}{Пз}, \quad HЗ=1,5-2,5$$

де **Ал** – ліквідні активи (високоліквідні активи, дебіторська заборгованість, векселі одержані);

Пз - поточні зобов'язання (IV р.п.).

Коефіцієнт загальної ліквідності (Кзл)

$$K_{зл} = \frac{A_o}{K_з + K_п}, \quad H_3=1,4$$

Коефіцієнт фондівдачі активів (Кфа)

$$K_{фа} = \frac{ЧД}{\bar{A}},$$

де **ЧД** – чистий дохід (оборот) від реалізації продукції (товарів);

$\bar{A}$ - середньорічна вартість акт-в.

Рентабельність продажу (Рп)

$$Рп = \frac{По}{ЧД} ,$$

де **По** - операційний прибуток;

Рентабельність активів (Ра)

$$Ра = \frac{Пч}{\overline{А}} ,$$

де **Пч** - чистий прибуток;

Рентабельність сукупного капіталу ($R_{ск}$)

$$R_{ск} = \frac{Пвзд}{K_c},$$

де **Пвзд** – прибуток від звичайної діяльності;

3. Поглиблений факторний аналіз фінансового стану підприємства

Поглиблений факторний аналіз

Деталізований факторний аналіз, який проводиться для оцінки структурних змін майнового і фінансового стану підприємства та можливостей його покращення на перспективу.

Об'єкт дослід

Об'єкти дослідження поглибленого факторного аналізу:

- 1 Склад і структура активів і пасивів балансу та ефективність управління ними;
- 2 Необоротні та оборотні активи, джерела їх формування та ефективність використання;
- 3 Дебіторська і кредиторська заборгованість, їх вплив на фінансовий стан;
- 4 Фінансові результати діяльності
- 5 Ділова активність підприємства.

Інформаційна база поглибленого факторного аналізу:

- 1 баланс (додаток до П(с)БО 2);
- 2 звіт про фінансові результати (додаток до П(с)БО 3);
- 3 звіт про рух грошових коштів (додаток Оо П(с)БО 4);
- 4 звіт про власний капітал (додаток до П(с)БО 5);
- 5 примітки до річної фінансової звітності;

6 нормативні акти, що регламентують фінансово-економічну діяльність;

7 матеріали бухгалтерського обліку (дані аналітичного обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, доходів, витрат і фінансових результатів);

8 матеріали аналізу за відповідні періоди в минулому.

3.1. Оцінка складу і структури активів і пасивів балансу та ефективності управління ними

Аналізуючи склад і структуру активів доцільно звернути увагу на зміну:

- Складу і частки необоротних активів. Для забезпечення належної фондовіддачі необоротних активів оборотні активи повинні складати не менше їх планової величини;**
- Величини і темпів зростання активів як в цілому, так за основними їх складовими.**

Аналізуючи склад і структуру пасивів підприємства слід звернути увагу на зміну:

1. Величини і частки власного капіталу у сукупному капіталі та його структури;
2. Темпів росту величини власного капіталу в порівнянні з темпами росту величини необоротних активів;
3. Складу і частки довгострокових і поточних зобов'язань;
4. Темпів росту величини поточних зобов'язань у порівнянні з темпами росту величини оборотних активів.

3.2. Аналіз виробничих фондів

Етапи аналізу виробничих основних фондів:

- Оцінка забезпеченості підприємства основними фондами;
- Оцінка стану основних фондів;
- Оцінка ефективності використання основних фондів.

Операційний цикл характеризує проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності підприємства та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

3.3. Оцінка стану дебіторської та кредиторської заборгованості

Дебіторська заборгованість

Це сума, яку належить отримати підприємству від покупців і замовників за товари та за іншими розрахунками з юридич. і фізичними особами.

Мета аналізу - встановити якість і ліквідність дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан підприємства та визначити шляхи підвищення її ефективності.

Завдання аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості:

1 встановити реальність та ймовірність погашення дебіторської заборгованості;

2 визначити показники якості, ліквідності та оборотності дебіторської заборгованості;

3 визначити вплив дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства;

4 розробити заходи щодо оптимізації величини і частки дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємства.

Кредиторська заборгованість

це заборгованість підприємства поставачальникам за отримані товарно-матеріальні цінності, працівникам підприємства з оплати праці, бюджету та позабюджетним фондам держави зі сплати податків і зборів, із внутрішніх розрахунків тощо.

Мета аналізу - встановити реальність і ліквідність кредиторської заборгованості, її місце в джерелах оборотних коштів та визначити шляхи оптимізації величини зобов'язань кредиторам.

3.4. Аналіз і оцінка фінансових результатів діяльності підприємства

Мета аналізу

1. Вивчити структурні зміни доходів, витрат і прибутку;
2. Визначити вплив чинників на величину операційного прибутку і прибутку від звичайної дія-ті;
3. Узагальнити матеріали аналізу і розробити заходи щодо підвищення кінцевого фінансового результату господарської діяльності.

Чинники впливу на величину операційного прибутку:

1. Обсяг обороту від реалізації продукції;
2. Непрямі податки, що включаються в ціну продукції;
3. Інші вирахування з доходу;
4. Собівартість реалізованої продукції;
5. Інші операційні доходи;
6. Операційні витрати (адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати);
7. Відсотки за короткостроковий кредит, сплачені.

3.5. Оцінка ділової активності підприємства

Напрями оцінки ділової активності підприємства:

1. Оцінка прибутковості (збитковості) господарської діяльності;
2. Оцінка ефективності управління активами;
3. Оцінка ефективності продажу;
4. Оцінка ліквідності і фінансової стійкості.